

Kommunstyrelsens
stadsutvecklingsutskott

Byggsamråd om ny tunnelbana till Nacka

Yttrande till Stockholms läns landsting

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslaget till yttrande.

Sammanfattning

Nacka kommun har från Stockholms läns landstings Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) mottagit samrådsmaterial inom arbetet med järnvägsplanen för utbyggnaden av tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka C för yttrande. Syftet med samrådet är att informera om byggskedet och dess konsekvenser på omgivningen, samt att inhämta synpunkter från myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten.

Nacka kommuns föreslagna synpunkter berör den miljöpåverkan byggnationen av tunnelbanan bedöms få, dels generellt och dels per station. Vidare påtalas vikten av samordning och samplanering med andra stora infrastrukturprojekt.

Ärendet

Nacka kommun har från Stockholms läns landstings Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) mottagit samrådsmaterial för utbyggnaden av tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka C för yttrande. Samrådet genomförs inför upprättande av järnvägsplan och tillståndsansökan enligt miljöbalken med tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar. Syftet med samrådet är att informera om byggskedet och dess konsekvenser på omgivningen, samt att inhämta synpunkter från myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten.

Samrådsperioden pågår mellan 8 oktober och 2 november 2015. Under samrådsperioden finns samrådshandlingar på följande länk: www.sll.se/nyatunnelbanan/

Bakgrund

Stockholms läns landstings förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) ansvarar för planering, projektering och utbyggnad av tunnelbanan till Nacka i enlighet med de avtal Nacka kommun tecknat för finansiering och utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsförhandling. Tillsammans med landstingets förvaltning för utbyggd tunnelbana planerar kommunen för tunnelbanans utbyggnad till Nacka. FUT tar fram en järnvägsplan och en tillståndsansökan enligt miljöbalken. Arbetet sker i tätt samarbete med berörda kommuner och Nacka kommun har god insyn i projektets framskridande genom representation i styrelsen och delprojektstyrelsen, utöver täta kontakter i sakfrågor i olika arbetsgrupper.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade 2015-01-28 § 10 att tillstyrka startpromemorian för stadsbyggnadsprojektet Tunnelbana till Nacka. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott antog startpromemorian till stadsbyggnadsprojektet Tunnelbana till Nacka 2015-02-10 § 15.

9 februari – 12 mars 2015 genomfördes ett tidigt samråd för järnvägsplanen för att informera om det sträckningsalternativ som ingår i tunnelbaneöverenskommelsen, samt redovisa hur långt utredningsarbetet kommit med stationslägen och inriktning på placering av stationsuppgångar. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 2015-02-10 § 16 att föreslå Kommunstyrelsen att anta Yttrande till Stockholms läns landsting under samråd inför järnvägsplan för tunnelbana till Nacka. Kommunstyrelsen antog yttrandet 2015-03-02 § 69.

Efter samrådet har utredningsarbetet om stationsentréernas placeringar fortsatt. Parallellt har förslag på lägen för de arbetstunnlar och etableringsytor som behövs under byggnationen av tunnelbanan tagits fram. Kommunens planeringsinriktning för den fortsatta planeringen av tunnelbanan till Nacka beskrivs i en tjänsteskrivelse den 12 maj 2015. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 2015-05-26 § 104 att föreslå Kommunstyrelsen att fatta inriktningsbeslutet. Kommunstyrelsen fattade inriktningsbeslutet 2015-06-15 § 175.

Nu genomförs ett samråd om byggskedet. Samrådet görs för att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt, för att informera om det pågående projektet och för att inhämta synpunkter från myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten. I detta samråd fokuseras på byggskedet med en översiktlig beskrivning av hur arbetet med att bygga tunnelbanan kommer att genomföras, men också vilken påverkan och vilka konsekvenser som byggskedet kommer att medföra.

Byggskedet omfattar byggande av arbetstunnlar, servicetunnlar, spårtunnlar och tvärtunnlar. Det omfattar också byggnation av stationer med uppgångar, biljetthallar och stationsentréer. Under anläggningstiden genomförs även arbeten med spårläggning och installation av elsystem både för tåg och stationer, signalsystem för tåg, brandskydd, ventilation och

vatten- och avloppsförsörjning för stationerna. Då allt detta är klart kommer tester av anläggningen att genomföras innan tunnelbanan tas i drift. När byggskedet är över återställs mark inom de etableringsytor som tagits i anspråk under byggtiden. Byggskedet planeras pågå under åren 2018-2025.

Tunnelbanan kommer att gå helt under mark men ventilation och entréer kommer att synas ovanför marken. För att kunna bygga tunnelbanan under marken byggs en arbetstunnel för varje station. Arbetet startar med arbetstunnlarna och sedan byggs spårtunnlar och stationer. Vid stationsupp gångarna kommer schakt, sprängning och grundläggning att ske. Förberedande arbeten för arbetstunnlar och stationsentréer omfattar ledningsomläggning, trafikomläggning samt iordningställande av etableringsytor. Detta beräknas ta mellan 6-9 månader för varje stationsentré och arbetstunnel. Därefter byggs arbetstunneln vilket tar i storleksordningen 6-9 månader för varje tunnel. När arbetstunneln kommit fram till stationsläget börjar arbetet med plattformsrummet och spår- och servicetunnlar. Detta arbete tar cirka 3 år per station.

Vid stationsentréerna utförs schakt- och byggarbeten för rulltrappor och eventuella entrébyggnader. Berg borrar och sprängs ut för rulltrappschakt. Slutligen utförs installationer av elsystem, signalsystem, brandskydd, ventilation, vatten, avlopp med mera. När bygget är klart återställs marken.

Nacka kommuns föreslagna synpunkter

Påverkan generellt

Vibrationer och stomljud

FUT kommer att göra en riskanalys för byggnader inom 150 meter från spårtunnelns väggar och kommunen förutsätter att FUT kommer att göra samma analys avseende byggnader inom 150 meter från arbetstunnelns väggar. Kommunen vill även påtala vikten av att riskanalys även omfattar konstruktionsbyggnader. Kommunen förutsätter att nödvändiga åtgärder vidtas för att minimera risken för skador och att detta sker i samråd med berörda fastighetsägare och att FUT i samråd med enskilda fastighetsägare åtgärdar eventuella skador som ändå uppstår.

Buller

Kommunen framhåller vikten av att beakta att en god ljudmiljö säkerställs vid verksamhet på etableringsytorna och vid transporter till och från byggarbetsplatserna.

Tillgänglighet och framkomlighet

Kommunen betonar vikten av att FUT prioriterar god framkomlighet på Nackas huvudgator samt lyfter fram att visionen för Nacka stad är att gång, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras. Vad gäller trafiksäkerhet vill kommunen att barns säkra skolvägar särskilt beaktas. Vidare vill kommunen fortsätta samarbetet med FUT för att minimera

trafikpåverkan och gemensamt verka för att dessa aspekter beaktas både i den fortsatta planeringen, men även under hela byggskedet.

Grundvattenpåverkan

Kommunen vill att FUT i samverkan med kommunen utreder vart vatten som läcker in i spårtunnlar under byggskedet och även i den färdiga anläggningen under driftskedet ska avledas. Kommunen påtalar även risken för att förorenat grundvatten kan förekomma i Sickla.

Undersökningar av förändrade grundvattennivåer pågår och FUT tar fram ett kontrollprogram för att undvika skador på mark och bebyggelse. Kommunen förutsätter att FUT ersätter de fastighetsägare som eventuellt påverkas negativt.

VA-försörjning

Under byggskedet behövs vatten dras fram till vissa etableringsytor vilket kräver ledningsdragningar från huvudvattennät. Kommunen informerar FUT om vilka särskilda förhållanden som råder för respektive station avseende hantering av processvatten och permanenta VA-anlutningar.

Vidare påpekar kommunen att flera etableringsområden ligger över befintliga ledningar och att FUT måste säkerställa att dessa ledningar i förekommande fall skyddas mot belastningar genom lastutbredning.

Landskap och kulturmiljö

Kommunen framhåller vikten av att FUT beaktar det kyrkliga kulturminnet Nacka kyrka, inklusive kyrkogården.

Kommunen vill fortsätta samarbeta med FUT för att säkerställa att intrång i värdefull naturmark och välanvända rekreationsområden minimeras genom en anpassning till den befintliga miljön.

Den färdiga tunnelbanan kommer att påverka stadsbilden vid stationer och tunnelmynningar, och kommunen framhåller vikten av att det i den fortsatta planeringen är kommunens stadsbyggnadsstrategi, Fundamenta, som är styrande för hur tunnelbanans entréer gestaltas i staden.

Luftkvalitet

Kommunen påtalar vikten av att FUT strävar efter att såväl miljökvalitetsmålet Frisk luft och miljökvalitetsnormerna kan innehållas under hela byggtiden, och kommunen förutsätter att FUT kommer att mäta luftkvaliteten mäts löpande.

Riskhantering

Kommunen vill vara delaktig i det fortsatta arbetet med att minimera de risker som FUT har identifierat som särskilt viktiga att hantera under byggskedet.

Hantering av förorenad mark

FUT genomför provtagningar av eventuellt förorenade massor. Kommunen har inte fått ta del av några resultat men förutsätter att FUT informerar kommunen löpande.

Klimat och hushållning

Kommunen vill att FUT tillsammans med kommunen utreder möjligheter till samordning av transporter under byggskedet.

Med bland annat kommunens skyfallsanalys som underlag utreder FUT vilka flöden tunnelbaneanläggningen ska klara utan att oacceptabla konsekvenser riskeras. För att säkerställa att dagvatten kan hanteras för de enskilda stationsuppgångarna måste FUT fortsätta samverka i dessa frågor och kommunen måste vara delaktig i beslut kring entréernas höjdsättning.

Val av arbetstunnlar och etableringsytor

Kommunen har tillsammans med FUT utrett ett stort antal möjliga lokaliseringar av arbetstunnlar och etableringsytor och anser att de förslag som FUT nu presenterar är de de som orsakar minst störning av de förslag som bedömts möjliga.

Sickla

Det är av stor vikt att utbyggnaden av tunnelbanan samordnas med planeringen för en eventuell upphöjning av Saltsjöbanan, både med avseende på den slutliga utformningen och utifrån byggskedet. När produktionsplaneringen görs för Saltsjöbanan höjning kommer kommunen att samverka med FUT för en gemensam skedesplanering.

Järta

Kommunen anser att det föreslagna läget för arbetstunnel och tillhörande etablering är acceptabelt under förutsättning att FUT kan säkerställa alternativa vägar för såväl biltrafik och gång- och cykeltrafik när Järta skolväg stängs av. Eftersom detta är en viktig och välanvänd skolväg är det oerhört viktigt att en trygg och säker gång- och cykelväg erbjuds under hela byggtiden.

Föreslagen etablering kräver åtgärder på vägnätet och kommunen framhåller vikten av att erforderliga ombyggnadsåtgärder på vägnätet utförs i tid, och bekostas av FUT, för att ytorna ska kunna användas för etablering.

Kommunen vill att etableringsytan på fastigheten Sicklaön 40:11 minimeras och att FUT i skedesplaneringen tar hänsyn till kommunens pågående planering i området.

Nacka C

Kommunen delar FUT:s uppfattning om att arbetstunneln till Nacka C tunnelbanestation är den som vara lämpligast att permanenta och anser att detta är ett bra läge för en permanent service- och räddningstunnel. Kommunen vill dock framhålla att en etablering i detta läge endast är aktuell under förutsättning att det inte omöjliggör att en ny brandstation kan byggas och tas i bruk redan under tunnelbanans byggtid. Med anledning av att ytan gränsar till Nyckelvikens naturreservat vill kommunen påtala vikten av att FUT säkerställer att naturreservatets höga rekreativvärden och värdefulla naturvärden inte påverkas negativt vare sig under byggskele eller driftsskele. Vidare anser kommunen att FUT måste säkerställa att den gång- och cykelväg som går genom det område som föreslås för etablering kring arbetstunneln kan hållas öppen och tillgänglig under hela byggtiden och även i driftskedet.

Kommunen påtalar även att etableringen inte får ha negativ påverkan på eventuella framtida förändringar av Skvaltans trafikplats och betonar vikten av att FUT i planeringen tar hänsyn till att en eventuellt ombyggd trafikplats kan komma att öppnas för allmän trafik före 2025.

FUT utreder möjligheten till lokal masshantering på denna yta genom etablering av en tillfällig bergkross. Nacka kommun har inte tagit ställning i denna fråga utan behöver mer underlag och påtalar vikten av att bland bullerfrågan utreds noggrant.

Kommunen gör en förstudie för en överdäckning av Värmdöleden och utreder lokalisering för en ny bussterminal vid nacka C. Kommunen framhåller vikten av att byggskedet för tunnelbanan samplaneras med byggskedet för en överdäckning och en bussterminal.

Övriga synpunkter

Landstinget har fattat beslut om namn på de nya tunnelbanestationerna utan att samråda med kommunen. Nacka kommer att bereda namnfrågan internt och sedan kontakta landstinget angående ändring av stationsnamn.

Kommunen vill att FUT redovisar en informationsstrategi där det framgår hur informationsspridningen under byggtiden kommer att genomföras.

Nästa steg

Arbetet med att precisera stationsutformningen och stationsuppgångar fortsätter, och i början av 2016 kommer ytterligare ett samråd att genomföras där tunnelbanans utformning och konsekvenser under drifttiden presenteras mer detaljerat.

Parallellt pågår kommunens arbete med att ta fram en detaljplan för tunnelbanans sträckning i Nacka kommun. Detaljplanen och järnvägsplanen tas fram i en integrerad process. Det samråd som görs för järnvägsplanen i början av 2016 tillgodoräknas i

detaljplanen, som sålunda inte behöver samrådas separat. Detaljplanen kommer dock att ställas ut för granskning och det är Nacka kommun som ska anta detaljplanen.

Under hösten 2016 kommer länsstyrelsen att handlägga järnvägsplanens miljökonsekvensbeskrivning för godkännande. När den är godkänd kommer landstinget att ställa ut järnvägsplanen för granskning. Samtidigt kommer Nackas detaljplan att ställas ut för granskning. Länsstyrelsen ska tillstyrka järnvägsplanen innan landstinget sedan överlämnar järnvägsplanen till Trafikverket för fastställelseprövning.

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken kommer att lämnas till mark- och miljödomstolen under hösten 2016. Kommunen är remissinstans för domstolen. Vattenverksamheten avser alla frågor som berör grundvattnet, men kan även inkludera andra miljöfrågor, såsom buller och luft.

Bilagor

Förslag till yttrande

Gunilla Glantz
Stadsbyggnadsdirektör

Frida Foley
Projektledare tunnelbanan